

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotholmen 10
1216 København K

Att. Nina Due Binø

Dato: 20. september 2017

Sag: FO-17/10307-2

Sagsbehandler: /JOT

Direkte tlf.: +45 41 71 51 36

Forbrugerombudsmandens høringssvar over udkast til forslag til følgelov til databeskyttelsesloven

Forbrugerombudsmandens høringssvar angår navnlig spørgsmålet om, i hvilket omfang lovforslagene om databeskyttelse vil medføre ændringer i den nuværende tilsynsstruktur og om dette i givet fald vil være hensigtsmæssigt.

Resume

- Forbrugerombudsmanden har antaget, at den gældende tilsynsstruktur videreføres. Forbrugerombudsmanden har i så fald ingen substantielle bemærkninger til lovforslagene. Der henvises til afsnit 2 og 5 neden for.
- Forbrugerombudsmanden har dog erfaret, at den foreslåede tilsynsbestemmelse i § 27 i udkastet til ny databeskyttelseslov har givet anledning til tvivl om, hvorvidt lovforslaget vil medføre en ny tilsynsstruktur.

Hvis der med lovforslagene er tilsigtet en tilsynsordning, hvor Datatilsynet skal varetage tilsynet med alle lovbestemmelser i særlovgivningen, *som afviger* fra databeskyttelsesloven f.eks. ved at forbyde eller på anden måde begrænse anvendelsen af data på særlige områder, vil det indebære betydelige ændringer af den nuværende tilsynsordning.

- En sådan ændring af den gældende tilsynsordning må efter Forbrugerombudsmandens opfattelse forudsætte tydelig lovhjemmel og ville rejse en række vanskelige spørgsmål, som ikke er adresseret i lovforslagene og allerede derfor ville kunne give anledning til betydelig retsusikkerhed. Der henvises til afsnit 3 og 4 nedenfor.

Forbrugerombudsmandens høringssvar følger neden for i sin helhed.

FORBRUGEROMBUDSMANDEN
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

Tlf. 41 71 51 51
Fax 41 71 51 61
CVR-nr. 10 29 48 19
EAN-nr. 5798000018006
forbrugerombudsmanden@kfst.dk
www.forbrugerombudsmanden.dk

ERHVERVSMINISTERIET

Medlem af International Consumer
Protection & Enforcement Network
(ICPEN)
www.icpen.org

1. Udkast til en ny databeskyttelseslov og følgelovforslaget

Det fremgår af bemærkningerne til følgelovforslagets § 17, nr. 3 og 4 om konsekvensændringer i betalingstjenesteloven,

at forordningen således indebærer, at Datatilsynet har tilsynskompetence på alle områder inden for dansk jurisdiktion omfattet af forordningens anvendelsesområde, herunder områder undergivet dansk særregulering fastsat i overensstemmelse med forordningen.

I overensstemmelse hermed foreslås i databeskyttelseslovforslagets § 27, stk. 1, at Datatilsynet skal føre tilsyn med anden lovgivning, som ligger inden for databeskyttelsesforordningens rammer for særregler. I bemærkningerne til denne bestemmelse er anført, at det i vidt omfang er en videreførelse af den gældende ordning, og at

Øvrige tilsyn, såsom Finanstilsynet og Forbrugerombudsmanden, der ikke har status af uafhængige tilsynsmyndigheder, vil have karakter af supplerende tilsyn i forhold til Datatilsynets generelle tilsyn.

Forbrugerombudsmanden skal gøre opmærksom på, at Forbrugerombudsmanden er en uafhængig myndighed, hvis afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, jf. markedsføringslovens § 25, stk. 3 og 4, og betalingslovens § 144, stk. 5. Forbrugerombudsmanden skal henvise til sit høringssvar af 21. august 2017 til udkastet til en ny databeskyttelseslov.

Spørgsmålet om tilsynet med overholdelse af anden særlovgivning end databeskyttelsesloven er ikke nærmere uddybet i lovforslagene.

2. Videreførelse af den nuværende tilsynsordning

Da Justitsministeriet har tilkendegivet i lovforslagene, at den gældende tilsynsordning i vidt omfang videreføres, har Forbrugerombudsmanden forstået lovforslagene således, at Datatilsynet fortsat skal føre tilsyn med databeskyttelsesregler i anden særlovgivning, i det omfang særlovgivningen henviser til reglerne i databeskyttelsesloven.

Forbrugerombudsmanden har heller ikke kunnet udlede af databeskyttelsesforordningen, at den ledende databeskyttelsestilsynsmyndighed skal tillægges tilsynskompetencen med særlovgivning, der er fastsat i overensstemmelse med forordningen.

Forbrugerombudsmanden har derfor ikke kommenteret dette spørgsmål i sit høringssvar til udkastet til en ny databeskyttelseslov.

3. Kommentarer til en eventuel ændring af tilsynsordningen

Forbrugerombudsmanden har dog nu erfaret, at den foreslåede tilsynsbestemmelse i § 27 i udkastet til ny databeskyttelseslov har givet anledning til tvivl om, hvorvidt lovforslaget vil medføre en anden tilsynsstruktur end den nuværende.

Hvis det er hensigten med lovforslagene, at Datatilsynet fremover skal være tilsynsmyndighed med alle lovbestemmelser i særlovgivningen, *som afviger* fra databeskyttelsesloven f.eks. ved at forbyde eller på anden måde begrænse anvendelsen af data på særlige områder, vil det indebære betydelige ændringer af den nuværende tilsynsordning.

En sådan ændring af den gældende tilsynsordning må efter Forbrugerombudsmandens opfattelse forudsætte tydelig lovhjemmel og rejser en række vanskelige spørgsmål, som ikke er adresseret i lovforslagene:

- Hvis Datatilsynet fremover skal varetage tilsynet med anden lovgivning end databeskyttelsesloven og forordningen, bør spørgsmålet om, hvilken tilsynsmyndighed der har *det primære ansvar* for at føre tilsyn med bestemmelser, som afviger fra databeskyttelsesloven ved at forbyde eller på anden måde begrænse anvendelsen af data på særlige områder, adresseres. Efter den gældende særlovgivning er det spørgsmål adresseret ved at udpege en tilsynsmyndighed i særlovgivningen.
- Det bør fastlægges, hvornår henholdsvis Datatilsynet og de ”supplerende tilsynsmyndigheder” har kompetence til at træffe afgørelser, om der skal være dobbelttilsyn, og i så fald hvilke konsekvenser det har for Datatilsynets kompetence til at træffe afgørelse, når der allerede er truffet afgørelse af en anden tilsynsmyndighed i en sag.
- Hvis Datatilsynet får kompetence i sager, hvor en anden tilsynsmyndighed allerede har truffet afgørelse, opstår spørgsmålet om, hvilken retsvirkning Datatilsynets afgørelse har, herunder når den første afgørelse er truffet af uafhængige tilsynsmyndigheder. Spørgsmålet om retsvirkningerne af Datatilsynets afgørelser i en sådan situation er ikke omtalt i lovforslaget.

Efter Forbrugerombudsmandens opfattelse vil disse spørgsmål kunne give anledning til betydelig retsusikkerhed.

Om en ændring af tilsynsstrukturen ville være hensigtsmæssig, er heller ikke adresseret i lovforslagene eller i betænkning nr. 1565, som ligger til

grund for lovforslagene. Forbrugerombudsmanden tillader sig at stille spørgsmål ved, om en centralisering af tilsynsopgaven med al særregulering om behandling af personoplysninger vil være hensigtsmæssig i lyset af den betydning som behandling af persondata må antages at få i fremtiden. Afgørende for et effektivt tilsyn er, at tilsynsmyndigheder har indsigt i den aktivitet, der reguleres i særlovgivningen.

4. Forbrugerombudsmandens tilsyn med betalingsloven

Forbrugerombudsmanden fører bl.a. tilsyn med, at virksomheder overholder de forbrugerbeskyttende regler i den gældende betalingstjenestelov og kommende betalingslov, herunder betalingslovens § 124 og § 125¹. Disse bestemmelser fastsætter særregulering ved behandling af personoplysninger ved udbuddet af betalingstjenester.

Således som databeskyttelseslovforslagene er formuleret, har Forbrugerombudsmanden antaget, at lovforslagene ikke indebærer ændringer i den nuværende tilsynsordning, hvor Datatilsynet er den primære tilsynsmyndighed for så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt persondatalovens regler overholdes. Betalingstjenesteloven og den kommende betalingslov indeholder begge henvisninger til persondatalovens bestemmelser. Forbrugerombudsmanden varetager tilsynet med overholdelsen af de videregående særregler om behandling af persondata ved brug af betalingsmidler.

Hvis hensigten er, at Datatilsynet fremover skal være tilsynsmyndighed også for så vidt angår de særregler, hvor tilsynet er tillagt Forbrugerombudsmanden, jf. betalingslovens § 144, rejser det en række spørgsmål, som ikke er adresseret, herunder om Forbrugerombudsmandens uafhængige tilsyn bliver et supplerende tilsyn ift. Datatilsynets tilsyn. Retsvirkningerne heraf er heller ikke berørt. Som uafhængig tilsynsmyndighed kan Forbrugerombudsmandens afgørelser ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. betalingslovens § 144, stk. 5

Under alle omstændigheder bør fordelingen af tilsynskompetence klart adresseres og begrundes i lovforslagene, hvis lovforslagene tilsigter at medføre ændringer af tilsynskompetencen.

¹ Betalingslovens § 144. Betalingsloven træder i kraft den 1. januar 2018 og afløser herved den nugældende betalingstjenestelov.

5. Datatilsynets samarbejde med udenlandske myndigheder

Det fremgår af bemærkningerne til følgelovforslagets § 17, nr. 3 og 4, at Datatilsynet kan indgå i dialog med Finanstilsynet i forbindelse med Finanstilsynets samarbejde med udenlandske myndigheder.

Det bør samtidig fremgå af bemærkningerne til følgelovforslagets § 17, nr. 3 og 4, at Datatilsynet kan indgå i dialog med Forbrugerombudsmanden i forbindelse med Datatilsynets samarbejde med udenlandske myndigheder, da følgelovforslagets § 17, nr. 4, angår samarbejdet mellem Datatilsynet, Forbrugerombudsmanden og udenlandske myndigheder, og da Forbrugerombudsmanden som nævnt ligeledes fører tilsyn med bestemmelser i betalingsloven.

6. Brug af persondata i markedsføring

Forbrugerombudsmanden tillader sig endelig at gøre opmærksom på, at Forbrugerombudsmanden i kraft af bestemmelsen om god markedsføringsskik i markedsføringslovens § 3, stk. 1, og bestemmelsen om god erhvervsskik i markedsføringslovens § 4 kan inddrage spørgsmål om brug af persondata i markedsføring.

Erhvervsdrivende behandler i stigende grad forbrugeres persondata i markedsføringsøjemed, fx ved aftaleindgåelse eller ved udsendelse af elektronisk markedsføring, og forbrugere ”betaler” ligeledes i stigende omfang for ydelser ved afgivelse af personoplysninger.

Forbrugerombudsmanden tillægger det derfor stor betydning for effektiviteten af sit fremtidige tilsyn med erhvervslivets overholdelse af den forbrugerbeskyttende lovgivning, at Forbrugerombudsmanden kan inddrage spørgsmål om brug af persondata. I modsat fald ville Forbrugerombudsmanden ikke kunne vurdere væsentlige problemstillinger vedrørende erhvervsvirksomheders markedsføring i fremtiden.

Forbrugerombudsmanden skal endelig beklage, at høringsvaret ikke er afgivet inden for den fastsatte frist.

Med venlig hilsen

Christina Toftegaard Nielsen
Forbrugerombudsmand